

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 76/2022-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, IČO 47 248 327, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 1Tos/55/2021-160 zo 17. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1Tos/55/2021-160 zo 17. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie. Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania, ktorú je krajský súd povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

2. Sťažovateľ bol trestným rozkazom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3T/155/2013 z 19. júna 2015 uznaný za vinného zo spáchania troch skutkov kvalifikovaných ako prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 a 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a prečinu podvodu právne kvalifikované podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Trestných činov sa dopustil tromi skutkami:

- a) ako konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ] a zároveň nájomca 21. januára 2013 poškodením zabezpečovacieho mechanizmu vstupných dverí vnikol do baru [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a to napriek tomu, že vedel o skončení nájmu výpoveďou, vymenil zámok a bránil oprávnenej osobe užívať predmetný nebytový priestor,
- b) v máji 2012 požiadal [REDAKOVANÉ] o poskytnutie hotovosti 14 000 eur ako zálohu na inštaláciu vzduchotechniky do baru [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], tá mu bola poskytnutá, no nepoužil ju na úhradu zálohovej faktúry ani ju nevrátil,
- c) obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], mala voči spoločnosti [REDAKOVANÉ], nárok na vrátenie poskytnutej pôžičky, sťažovateľ však dlžníka informoval o zmene bankového účtu, kde uviedol číslo vlastného podnikateľského účtu, ku ktorému mal ako jediný dispozičné právo; na tento účet boli potom prostriedky poukávané.

3. Návrhom z 29. mája 2020 sa sťažovateľ domáhal obnovenia konania v predmetnej trestnej veci. Tento návrh okresný súd zamietol uznesením č. k. 4Nt/30/2020 z 24. marca 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“).

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 24. marca 2021 sťažnosť, ktorú odôvodnil osobitným podaním z 5. mája 2021. Táto sťažnosť bola napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ zdôrazňuje, že „v podanom Návrhu na povolenie obnovy konania poukázal... na niekoľko zásadných nových skutočností a dôkazov, ktoré sú... spôsobilé pripustiť povolenie obnovy konania.... Krajský súd a Okresný súd sa nedostatočne vysporiadali s argumentáciou Sťažovateľa, a rozhodnutia vydali na nesprávnom právnom posúdení veci, bez dostatočného odôvodnenia, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces Sťažovateľa.... argumentácia súdov je vágna a nedostatočná...“.

6. V rámci konania o povolenie obnovy predložil popri iných dôkazoch aj svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ] z 28. februára 2020, svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ] z 21. februára 2020, výpis z účtu vedeného v [REDAKOVANÉ], číslo účtu: [REDAKOVANÉ], zo 17. decembra 2019 a výpis z účtu vedeného v [REDAKOVANÉ], číslo účtu: [REDAKOVANÉ], zo 4. marca 2020 (ďalej spoločne aj „výpisy z účtov“).

7. Pokiaľ ide o svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ], sťažovateľ v prvom rade tvrdí, že hoci táto svedkyňa v trestnom konaní, v ktorom bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru, už vypovedala, po právoplatnosti trestného rozkazu nadobudla nové poznatky. Tieto okolnosti, objektivizované v svedeckej výpovedi z 28. februára 2020, môžu podľa sťažovateľovej mienky založiť dôvod obnovy trestného konania, pretože z nej «vyplýva, že v inkriminovanom čase, kedy malo dôjsť k spáchaniu skutku č. 1... nemal Sťažovateľ žiadnu vedomosť o tom, že bola nájomná zmluva vypovedaná, a že teda nie je oprávnený do danej nehnuteľnosti vstúpiť. Z výpovedi svedkyne [REDAKOVANÉ] je možné dôvodne predpokladať, že konanie poškodeného p. [REDAKOVANÉ] bolo dopredu dôkladne premyslené, čo vyplýva aj z jeho samotných slov, ktorý sa ma vyjadriť v tom zmysle, že so Sťažovateľom „vybabre“.

K výpovedi [REDAKOVANÉ] Okresný súd uviedol, že vo vzťahu k skutku č. 1 nie je novým dôkazom a preto táto výpoveď ani nepodliehala opätovnému prieskumu hodnovernosti. Okresný súd uvádza, že výpoveď svedkyne v pôvodnom konaní akceptovaná nebola, pretože bolo známe, že mala konfliktný vzťah s poškodeným. Podotýkame, že svedkyňa uviedla vo svedeckej výpovedi také skutočnosti, o ktorých v čase konania nemala vedomosť, a teda sa k nim ani objektívne nemohla v tom čase vyjadriť. Je možné dôvodne predpokladať, že v prípade, ak by svedkyňa touto informáciu disponovala už počas poskytovania prvotnej výpovede, táto by bola musela byť zohľadnená a na jej akceptovanie v súdnom konaní mohla mať závažný dopad, nakoľko potvrdzuje tvrdenia Sťažovateľa a ostatných svedkov, a zároveň spochybňuje výpoveď osoby, ktorej výpoveď v neprospech sťažovateľa bola kľúčová. Napriek týmto zásadným skutočnostiam však táto výpoveď nebola Okresným súdom posúdená ako nový dôkaz a nová skutočnosť. Považujeme za nezákonný postup, ak sa súd rozhodujúci o povolení obnovy konania nezaoberal relevantnosťou nových skutočností, navyše v prípade, ak zo svedeckej výpovede jednoznačne vyplýva, že ide o také skutočnosti, o ktorých sa svedkyňa dozvedela až po uplynutí istého času, a teda o nich nemohla objektívne vypovedať v čase pôvodného konania, pričom existuje dôvodný predpoklad, že skutočnosti uvádzané v tejto výpovedi môžu byť svojim obsahom zásadné pre privodenie iného rozhodnutia v prospech sťažovateľa.».

8. Vo vzťahu k výpovedi svedkyne [REDAKOVANÉ] v súvislosti s dvomi prečinmi podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona sťažovateľ odkazuje na záver okresného súdu, ktorý „uviedol, že tieto by mohli byť posúdené ako nové skutočnosti, avšak zároveň uviedol, že informácie, ktorými disponuje, získala sprostredkovane, a preto sú svojou váhou absolútne bezvýznamné a nespoľahlivé a tým aj nespôsobilé akýmkoľvek spôsobom spochybníť skutkový stav veci. Okresný súd však nezdôvodnil, na základe čoho mal dospieť k záveru, že ich získala sprostredkovane, nepreukázal, akým spôsobom dospel k tomuto záveru, či prečo považuje túto výpoveď za nespôsobilú privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.“.

9. V relácii k všetkým trom trestným činom, pokiaľ ide o svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ], sťažovateľ kritizuje krajský súd, ktorý „sa v Uznesení stotožnil s tvrdením Okresného súdu, a konštatoval, že vo vzťahu k skutku č. 1 nejde o dôkaz súdu skôr neznámy. Sťažovateľ má za to, že Krajský súd sa s argumentami Sťažovateľa v odôvodnení Uznesenia dostatočným spôsobom nevysporiadal, pričom len vágne uviedol, že súhlasí s odôvodnením prvostupňového Uznesenia... v súvislosti s výpoveďou svedkyne vo vzťahu k skutku č. 2 a 3 síce Krajský súd konštatoval, že v tomto prípade ide v súlade s jeho obsahom o dôkaz súdu skôr neznámy, avšak nespôsobilý viesť k inému rozhodnutiu, než je pôvodné právoplatné rozhodnutie. Opätovne však Krajský súd uvedené tvrdenie nezdôvodnil a neuviedol, na základe čoho sa domnieva, že takýto dôkaz nie je spôsobilý privodiť iné rozhodnutie vo veci.“.

10. V súvislosti so svedeckou výpoveďou [REDAKOVANÉ] sťažovateľ „v Návrhu na povolenie obnovy konania... uviedol, že... preukazuje uvádzané tvrdenia v rámci pôvodného konania, ktoré značným spôsobom vyvracajú vinu Sťažovateľa... vzhľadom k tomu, že v prípade [REDAKOVANÉ] ide o nového svedka, ktorý v predmetnej veci nevypovedal a zároveň navyše uvádza skutočnosti, o ktorých sa dozvedel až po tom, ako bol Sťažovateľ právoplatne odsúdený, ide o nový dôkaz, ktorý je spôsobilý privodiť zmenu pôvodného rozhodnutia. Tieto tvrdenia založil Sťažovateľ najmä na tom, že [REDAKOVANÉ], ktorý v predmetnom čase vypomáhal v bare [REDAKOVANÉ] na pozícii brigádnika, často komunikoval nielen so Sťažovateľom, ale aj s [REDAKOVANÉ], a teda mal vedomosť

o chode prevádzky, ako aj spôsobe jej financovania. Zároveň tento svedok uviedol, že nemá žiadnu vedomosť o tom, že by sa [REDAKOVANÉ] niektorému zamestnancovi, jeho nevynímajúc, zmienil o tom, že prevádzka baru má byť zatvorená z dôvodu vypovedania nájomnej zmluvy. [REDAKOVANÉ] má zároveň za to, že o vypovedaní nájomnej zmluvy nebol informovaný ani Sťažovateľ, čo potvrdzuje aj svedecká výpoveď [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] ďalej uviedol, že po celom incidente ohľadom vypovedania nájomnej zmluvy sa [REDAKOVANÉ] mal vyjadriť v zmysle, že so Sťažovateľom vybabral. Vo vzťahu k svedeckej výpovedi [REDAKOVANÉ] Okresný súd uviedol, že v predmetnom prípade ide o nový dôkaz, keďže táto osoba v pôvodnom konaní vypočutá nebola. Zároveň však uviedol, že nakoľko sa tento svedok mal o daných skutočnostiach dozvedieť výlučne sprostredkované, sú jeho vyjadrenia nevýznamné, nespôľahlivé a tým aj nespôsobilé akýmkoľvek spôsobom spochybníť stav zistený v pôvodnom konaní, keďže z jeho pracovnej pozície nemal prístup k účtovníctvu spoločnosti [REDAKOVANÉ] a teda nepoznal vzájomné pomery a vzťahy medzi spoločníkmi.

Sťažovateľ v Sťažnosti v reakcii na tieto neodôvodnené tvrdenia Okresného súdu uviedol, že spôsob, ktorým Okresný súd spochybnil spôsob nadobudnutia informácií [REDAKOVANÉ], je nedôvodný a právne neudržateľný, nakoľko je založený na tom, že táto osoba a zároveň aj svedkyňa [REDAKOVANÉ], sa mali informácie dozvedieť sprostredkované, pričom pre bližšie upresnenie Okresný súd špecifikuje, že aj priamo od poškodeného [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ v Sťažnosti uviedol, že takýmto postupom Okresný súd dospel k záveru, že aj keď sa poškodený [REDAKOVANÉ] niekoľkokrát opakovanne vyjadril, že so Sťažovateľom vybabre, resp. vybabral, čo potvrdzujú aj spomínané svedecké výpovede, ako aj skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] Sťažovateľovi dlhoval peniaze, nie sú pre účely trestného konania podstatné. Okresný súd však nijakým relevantným spôsobom nezodôvodnil, na základe čoho takýmto zásadným spôsobom spochybnuje svedeckú výpoveď...

Krajský súd vo svojom odôvodnení Uznesenia aj v tomto prípade výlučne stroho poukázal na argumentáciu Okresného súdu a na to, že sa s ňou plne stotožňuje. Vo vzťahu k svedeckej výpovedi [REDAKOVANÉ], a vo vzťahu k rozsiahlej argumentácii Sťažovateľa v Sťažnosti, Krajský súd výlučne konštatoval, že síce ide o nový dôkaz, avšak tento dôkaz nie je spôsobilý, či už sám o sebe alebo v spojitosti s inými dôkazmi, privodiť zmenu rozhodnutia, aj v tomto prípade však bez akéhokoľvek zdôvodnenia a vysporiadania sa s argumentami Sťažovateľa uvedenými v Sťažnosti. Krajský súd teda v odôvodnení Uznesenia síce uvádza, že tieto dôkazy, na ktoré Sťažovateľ poukázal, nie sú spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia, avšak svoje tvrdenie nijako argumentačne nepodkladá.“.

11. Pokiaľ ide o výpisy z účtov, sťažovateľ dôvodí, že sa nimi vo vzťahu k skutkom č. 2 a 3 «mali preukázať skutočnosti tvrdené Sťažovateľom ešte v rámci pôvodného konania... K skutku č. 2 Sťažovateľ v Návrhu na povolenie obnovy konania opakovanne uvádzal, že predtým, ako žiadal [REDAKOVANÉ] o poskytnutie finančných prostriedkov na inštaláciu vzduchotechniky, mu poskytol na základe jeho osobnej žiadosti pôžičku. Za týmto účelom Sťažovateľ ďalej uviedol, že finančné prostriedky, ktoré mu boli vložené na účet, neboli Sťažovateľovi poskytnuté ako záloha za účelom úhrady inštalácie vzduchotechniky, ale malo ísť o splátku pôžičky, ktorú Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] predtým poskytol. Na preukázanie týchto tvrdení Sťažovateľ predložil Okresnému súdu výpis z bankového účtu vedeného v [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], zo dňa 17.12.2019 (resp. aj 09.03.2020), na príjmovom doklade, ktorým [REDAKOVANÉ] vložil peniaze na predmetný účet,

a ktorý je zaznamenaný v predmetnom výpise z účtu pri dátume spracovania dňa 26.06.2012, je v časti „popis“, výslovne uvedené slovo „pôžička“. Na základe uvedeného je zrejmé, že peniaze, ktoré [REDAKOVANÉ] Sťažovateľovi poskytol, neboli určené na úhradu zálohy za vzduchotechniku tak, ako opakovane v pôvodnom konaní tvrdil [REDAKOVANÉ], čím sa zásadne týmto dôkazom spochybnila pravdivosť a hodnovernosť výpovede osoby, ktorej výpoveď v neprospech Sťažovateľa bola v pôvodnom konaní rozhodujúca...

Podľa konštatovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.06.2016, sp. zn. 4 Tost 22/2016, podľa ktorého, cit.: „Skutočnosťou súdu skôr neznámou sa pritom rozumie objektívne existujúci jav, ktorý nie je v tej istej veci dôkazom, ale ktorý môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., alebo rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúce porušenie základných ľudských práv alebo slobôd obvineného bez možnosti nápravy jeho negatívnych dôsledkov (§ 394 ods. 4 Tr. por.). Novým dôkazom je dôkaz, ktorý nebol zahrnutý do pôvodného konania, t. j. nebol v konaní vôbec uplatnený alebo vykonaný, prípadne ak takýto dôkaz bol síce v pôvodnom konaní vykonaný, avšak po právoplatnosti rozhodnutia nadobudol nový obsah (R 72/1980).“ Ani v tomto prípade Okresný súd nijakým spôsobom nezohľadnil ustálenú rozhodovaciu prax vyššej súdnej authority, ale svojvoľne konštatoval, že o nový dôkaz nejde. Máme za to, že takáto argumentácia je v jasnom protipóle k vyššie citovanému rozhodnutiu, keďže predložením takejto listiny, ktorá v pôvodnom konaní predložená nebola, sa dôvodne spochybňuje existencia subjektívnej stránky trestného činu podvodu, a to úmysel...

Ako následne konštatoval v Sťažnosti Sťažovateľ, z logického výkladu ust. § 119 Trestného poriadku vyplýva, že listina sa považuje za dôkaz, pričom listina predložená Sťažovateľom v rámci konania o povolenie obnovy konania mala inú povahu, a nebola listinou totožnou s dôkazom zabezpečeným v rámci pôvodného konania. Potvrdenie o vklade a výpis z bankového účtu sú teda dve rozdielne listiny, nakoľko jedna je vydávaná zo strany vkladateľa a druhá zo strany prijímateľa finančných prostriedkov...

Krajský súd v Uznesení na tieto argumenty však opäť reagoval výlučne stroho a formalisticky, keď len konštatoval, cit.: „Krajský súd v tomto smere považuje za nadbytočné opakovať veľmi správne závery okresného súdu a v plnom rozsahu odkazuje na právne závery uvedené v napadnutom uznesení okresného súdu. Rovnaký záver platí aj pre listinné dôkazy, a to výpisy z účtu, predložené k návrhu na obnovu konania“, bez akéhokolvek bližšieho zdôvodnenia a vysporiadania sa s argumentáciou Sťažovateľa predostretou Krajskému súdu v podanej Sťažnosti. Sťažovateľ má za to, že odkazom na listinné dôkazy Krajský súd poukázal tak na výpis z bankového účtu ku skutku č. 2, ako aj na výpis z bankového účtu ku skutku č. 3. Týmto odkazom „rovnaký záver platí aj pre listinné dôkazy“ chcel zrejme Krajský súd poukázať na jeho predchádzajúcu argumentáciu vo vzťahu k svedeckej výpovedi [REDAKOVANÉ]. Je však zrejmé, že nijakým relevantným spôsobom nereagoval priamo na argumentáciu Sťažovateľa uvedenú v Sťažnosti, vo vzťahu k predmetnej skutočnosti, a ku konkrétnym dôkazom, a to najmä vo vzťahu k odlišnosti dôkazov – výpisu z bankového účtu a potvrdenia o vklade (ku skutku č. 2), na ktorú Sťažovateľ dôvodnou a podloženou argumentáciou poukazoval.»

12. Ďalej sťažovateľ ponúkol názor o procesných pochybeniach týkajúcich sa štádií obnovy trestného konania: „*Nezákonnosť postupu a porušenie práva na spravodlivý súdny proces taktiež spočíva v postupe Okresného súdu a Krajského súdu, na základe ktorého došlo k bezdôvodnému hodnoteniu materiálnej stránky dôkazov a ich formálnemu odmietnutiu napriek tomu, že uvedené nie je podstatou konania o povolenie obnovy konania. Teória aj prax sú jednotné v tom, že obnova konania ako mimoriadny opravný prostriedok v trestnom práve pozostáva z dvoch štádií. Tieto štádia síce nie sú navzájom nezávislé, ale ich podstatu treba diferencovať. Zatiaľ čo podstatou prvého štádia je posúdiť, ide o nové skutočnosti a nové dôkazy, ktoré neboli súdu známe, a ktoré neboli vykonávané počas pôvodného konania, a či tieto sú spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia, podstatou druhého štádia, ktoré nastáva potom, čo obnova konania bola povolená, je práve preskúvanie materiálnej, obsahovej stránky, dôveryhodnosti jednotlivých dôkazov a ich hodnotenie, či už každého samostatne, alebo vo vzájomných súvislostiach, tak, aby tieto dôkazy tvorili ucelenú reťaz navzájom na seba nadväzujúcich skutočností, pretože len vtedy je možné páchatel'a odsúdiť. V prípade, že o vine páchatel'a vzniknú dôvodné pochybnosti, je v súlade so zásadou in dubio pro reo súd povinný páchatel'a spod obžaloby oslobodiť. Okresný súd Martin však v danej veci nepostupoval správne, keďže tento sa zameriaval nie len na existenciu nových skutočností a dôkazov, ale zároveň skúmal aj ich materiálnu stránku, pričom bez akéhokoľvek ďalšieho vykonaného dokazovania tieto dôkazy spochybnil a odsúdil na neúspech, keď tvrdil, ako bolo už viackrát v tejto sťažnosti uvedené, že dôkazy nie sú hodnoverné a nie sú spôsobilé zvrátiť pôvodné rozhodnutie.*

... *Postup Okresného súdu spočívajúci v úplne svojvoľnom a právne neudržateľnom konštatovaní a hodnotení, resp. nehodnotení dôkazov, a následné formalistické a neodôvodnené stotožnenie sa Krajského súdu s postupom Okresného súdu a ním uvedeným odôvodnením, ktoré však podľa Sťažovateľa v Uznesení Okresného súdu značne absentuje, nemožno považovať za iný než svojvoľný, nezákonný a porušujúci právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.*“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd podotýka, že sa nezaoberal námietkou porušenia predmetných základných práv postupom a uznesením okresného súdu, pretože z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ mienil zahrnúť do rozsahu ústavného súdneho prieskumu aj toto uznesenie. Rovnako zo sťažnostného návrhu nevyplýva, že by sťažovateľ navrhoval aj zrušenie rozhodnutia okresného súdu. Napokon prieskum tohto uznesenia by ústavný súd ani nemohol vykonať pre deficit právomoci s poukazom na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zo spomenutého princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľov (m. m. napr. II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, II. ÚS 236/2018, II. ÚS 272/2018, III. ÚS 682/2017, III. ÚS 175/2018, IV. ÚS 507/2020).

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd zistil, že ústavnú sťažnosť treba vo vzťahu k označeným ustanoveniam ústavy a dohovoru odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

16. Ústavný súd na úvod poukazuje na svoju ustálenú prax, podľa ktorej ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy, je rozdelená medzi všeobecné súdy, resp. ostatné orgány verejnej moci a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov, resp. ostatných orgánov verejnej moci, a to tak, že orgány verejnej moci sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať tie ich právne názory, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery, ku ktorým orgány verejnej moci pri aplikácii práva dospeli, tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 615/2016).

17. Obnova trestného konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím, je odstránenie prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadržadenosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestnoprávnom rozhodnutí nad verejným záujmom na zachovaní imperatívu právnej istoty (m. m. napr. I. ÚS 373/2017, I. ÚS 34/2021, III. ÚS 406/2014).

18. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený

druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

19. V systematickej nadväznosti dáva ústavný súd sťažovateľovi do pozornosti svoje závery týkajúce sa prieskumu odôvodnení rozhodnutí všeobecného súdnictva. Na tomto mieste ústavný súd odkazuje na svoju permanentnú rozhodovaciu prax, ktorá vychádza z toho, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. IV. ÚS 372/08, III. ÚS 808/2016, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 489/2021), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. napr. III. ÚS 489/2021, IV. ÚS 350/09). Inak povedané, ústavný súd pri posudzovaní dodržania ústavno-procesných princípov v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov upínajúcej sa na povolenie obnovy konania štandardne vychádza z toho, že na rozhodnutia vydané na rôznych inštanciách je potrebné pozerat' ako na jeden celok (m. m. napr. II. ÚS 357/2020, II. ÚS 251/2021, II. ÚS 271/2021).

20. Ďalej ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (m. m. napr. rozsudok Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60) a ústavného súdu (m. m. napr. I. ÚS 400/2020, I. ÚS 469/2021, IV. ÚS 75/2021) pri zamietnutí opravného prostriedku sa opravný súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu. Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (napr. rozsudok ESLP Boldea v. Romania z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, § 33, rozsudok ESLP Hirvisaari v. Finland z 27. 9. 2001, sťažnosť č. 49684/99, § 31 až § 33). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) napadnutého uznesenia s uznesením okresného súdu teda ústavný súd ďalej poukáže aj na podstatnú časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu.

21. Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy dostačujúcim a presvedčivým spôsobom odôvodnili nesplnenie podmienok na povolenie obnovy konania v trestnej veci sťažovateľ'a, keď uviedli, že svedkyňa [REDACTED] vo vzťahu k prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 a 3 písm. a) Trestného zákona už vypovedala v konaní vo veci samej, pričom ňou uvádzané skutočnosti neboli v súvislosti s inými vtedy vykonanými dôkazmi akceptované pre nejednoznačnosť a nedostatok hodnovernosti. Z tohto pohľadu je teda záver všeobecných súdov o tom, že výpoveď totožnej svedkyne k predmetnému skutku nepredstavuje nový dôkaz a ani pri opätovnom zhodnotení ju nemožno zhodnotiť inak ako nejednoznačnú a nedostatočne hodnovernú, ústavnoprávne akceptovateľný a udržateľný.

22. Pokiaľ ide o výpoveď svedkyne [REDACTED] a svedeckú výpoveď [REDACTED] vo vzťahu k dvom prečinom podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ústavný súd akcentuje, že okresný súd obom výpovediam priznal status nových dôkazov, avšak súčasne dospel k záveru, že predmetné výpovede sú nedostatočne spoľahlivé a nedôveryhodné. Okresný súd konkrétne, vecne a podrobne argumentoval, že obaja svedkovia zaujímali stanovisko

k skutočnostiam, o ktorých nadobudli vedomosť sprostredkované. Ďalej okresný súd uviedol, že svedkovia sa vyjadrovali k skutočnostiam citlivého a neverejného charakteru, ku ktorým možno zaujať objektívne stanovisko len za súčasného komplexného poznania vzájomných finančných vzťahov spoločníkov, účtovníctva a majetkovej situácie obchodnej spoločnosti. To s ohľadom na pracovné pozície oboch svedkov (brigádnička, vedúca prevádzky, vykonávateľ pomocných prác) podľa názoru okresného súdu nebolo možné. Krajský súd na uvedené úvahy vecne nadviazal a argumentačne ich rozšíril, keď podotkol, že tieto dôkazy by teda samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami alebo dôkazmi známymi už v pôvodnom konaní nemohli viesť k inému rozhodnutiu než je pôvodné právoplatné rozhodnutie. Z analýzy odôvodnenia oboch rozhodnutí s prihliadnutím na nedostatok spoľahlivosti a hodnovernosti oboch svedeckých výpovedí teda jednoznačne a určito vyplýva, prečo by táto sťažovateľom produkovaná dôkazná matéria nemohla viesť k inému rozhodnutiu v jeho trestnej veci. Prezentované argumenty a právne závery všeobecných súdov nemožno z uvedených dôvodov považovať za arbitrárne či za zjavne neodôvodnené.

23. Ani vecne súvisiacej sťažnostnej námietke o zlúčení štádií obnovy trestného konania postupom všeobecného súdnictva nemohol ústavný súd prisvedčiť. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné citovať zodpovedajúcu časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu: „*V zmysle ustálenej judikatúry (rozh. NS ČR č. 4Tz/111/2006; Rt-72/1980; rozh. NS SR č. 5Tost/20/2011) je súd konajúci o návrhu na povolenie obnovy konania oprávnený a povinný skúmať a hodnotiť, či existencia nových skutočností (dôkazov) je spôsobilá sama o sebe alebo v spojení s už známymi dôkazmi (skutočnosťami), odôvodniť iné než pôvodné právoplatné rozhodnutie. Toto skúmanie nemožno procesne vykonať inak než hodnotením dôkazov (§ 2 ods. 12 Tr. por.), t. j. porovnaním už skôr vykonaných dôkazov a doterajšieho skutkového zistenia s dôkazným významom nových skutočností (dôkazov). Súd konajúci o návrhu na obnovu konania sa nemôže obmedziť len na nekritické konštatovanie novosti a existencie predloženého dôkazu s tým, že hodnotenie takého dôkazu súd vykoná až po povolení obnovy konania. Takýto prístup by v praxi znamenal rezignáciu súdu na svoju hodnotiacu činnosť zverenú zákonom výlučne jemu a každá nová skutočnosť či novo navrhnutý dôkaz by nutne viedla k automatickému zrušeniu pôvodného rozhodnutia. To by bol zásadný prielom zákonom upravenej skutočnosti, že obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom. Úloha súdu by v tomto type konania bola devalvovaná len na registrovanie novo označených skutočností a dôkazov, pričom by bola celkom popretá jedna zo základných zásad trestného konania – zásada voľného hodnotenia dôkazov upravená v ustanovení § 2 ods. 12 Tr. por.*“ Takto konštruované vysvetlenie okresného súdu, podporené ustálenou rozhodovacou praxou tuzemských i zahraničných najvyšších súdnych autorít, je podľa mienky ústavného súdu výstižné, korektné a plne ústavne akceptovateľné.

24. Ani sťažnostnú námietku týkajúca sa výpisu z účtu a potvrdenia o vklade na účet sťažovateľa nepovažuje ústavný súd za dôvodnú. Hoci výpis z účtu a potvrdenie o vklade predstavujú formálne odlišné dôkazné prostriedky, ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľa na ten podstatný fakt, že oba avizované dôkazné prostriedky mali preukázať identickú skutočnosť, teda účelové zameranie jednej a tej istej platby, ktorú poškodený adresoval sťažovateľovi. Názor okresného súdu o tom, že v naznačených súvislostiach nejde o nový dôkaz, je teda plne ústavne obhájitelný.

25. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd zhodnotil, že závery všeobecných súdov sú ústavne udržateľné a netrpia deficitom odôvodnenia. Podľa názoru ústavného súdu sa všeobecné súdy dostatočne argumentačne vyrovnali s námietkami sťažovateľa, pretože v odôvodnení svojich rozhodnutí podrobne uviedli a konkretizovali dôvody, prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na povolenie obnovy trestného konania. Ústavný súd v predmetnej súvislosti ďalej dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate recipuje argumentačné línie z podaní, ktoré adresoval všeobecným súdom. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov.

26. Vzhľadom na prezentované argumentačné línie ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením sťažovateľovho základného práva normatívne objektivizovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením nezistil ústavne relevantnú súvislosť.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

27. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd, vychádzajúc z judikatúry ESLP, konštatuje, že pod ochranu čl. 6 dohovoru nespadá konanie o návrhu na povolenie obnovy konania, pretože v tomto konaní ide o vydanie rozhodnutí, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru (o tom už bolo právoplatne rozhodnuté v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa sťažovateľ domáhal). Inak povedané, pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda na konanie o obnove a čl. 6 dohovoru ani nezaručuje právo na revíziu trestného procesu. Ochrany práv obsiahnutých v čl. 6 dohovoru sa preto možno domáhať až v obnovenom konaní, teda potom, ako bolo príslušným všeobecným súdom právoplatne rozhodnuté o povolení obnovy konania (m. m. napr. II. ÚS 390/2019, II. ÚS 357/2020, II. ÚS 251/2021, III. ÚS 223/2017).

28. Ústavný súd so zreteľom na uvedené pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa uvedených v záhlaví tejto ústavnej sťažnosti, z čoho vyplýva, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný odmietol v jej celosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu